

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo J. O. przeciwko (...) Zrzeszeniu (...) z siedzibą w Ł. o ustalenie, że wypowiedzenie wysokości czynszu najmu lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...), dokonane przez pozwanego oraz – w konsekwencji – wypowiedzenie umowy najmu tego lokalu jest nieskuteczne i nie wywołuje skutków prawnych, a także orzekł o kosztach procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka podnosząc następujące zarzuty:

- naruszenia art. 5 k.c. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu jego wyjątkowego i szczególnego charakteru i przyjęciu, że nie ma on zastosowania w sprawie;
- naruszenia art. 189 k.p.c. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że powódka nie miała interesu prawnego w wytoczeniu niniejszego powództwa;
- naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i nieuzasadnione oddalenie wniosku dowodowego powódki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego o specjalności neurologicznej bądź psychiatrycznej na okoliczności wskazane w pozwie.

W konkluzji powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje, względnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa wraz z zasądzeniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego.

Przystępując do rozważań nad zarzutami apelacji w pierwszej kolejności odnieść należy się do zarzutu naruszenia art. 189 k.p.c. Powódka swojej racji upatruje w odmiennym niż zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozumieniu interesu prawnego jako podstawy powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Jej zdaniem Sąd Rejonowy prezentuje zbyt rygorystyczne podejście do kwestii interesu prawnego jako przesłanki powództwa opartego na przepisie art. 189 k.p.c., albowiem wyłącznie w ramach niniejszego postępowania powódka może uzyskać ochronę prawną.

Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. Dla uzasadnienia tego poglądu wyjaśnić należy, iż zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, strona ma interes prawny w żądaniu ustalenia wówczas, gdy istnieje niepewność prawa lub stosunku prawnego z przyczyn faktycznych lub prawnych. Jeżeli jednak strona może dochodzić ochrony swych praw, np. przez wytoczenie powództwa o zasądzenie lub o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa, istnienie interesu prawnego w ustaleniu jest zasadniczo wykluczone. Strona traci interes prawny w żądaniu ustalenia jego istnienia także wtedy, gdy sama wytoczyła powództwo o zasądzenie lub o ukształtowanie stosunku prawnego lub mające swą podstawę w stosunku prawnym, co do którego w procesie o ustalenie twierdzi, że istnieje. Realna możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie wyklucza zatem interes prawny powoda w żądaniu ustalenia, bowiem okoliczność ta ma charakter przesłankowy dla rozstrzygnięcia o obowiązku spełnienia świadczenia i podlega badaniu w tym procesie. Powyższe uwagi nie tracą na aktualności również w takim przypadku, gdy to na powodzie ciąży obowiązek spełnienia świadczenia, a uprawniony dochodzi przeciwko niemu jego spełnienia, to nie ma on interesu

prawnego w żądaniu ustalenia, bowiem może podnosić zarzuty w postępowaniu o świadczenie, a ustalenie będzie miało wówczas charakter przesłankowy dla rozstrzygnięcia.

Z podobną sytuacją mamy właśnie do czynienia w rozpoznawanej sprawie, gdyż pomiędzy powódką a pozwanym przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt XVIII C 153/13 toczy się postępowanie o zapłatę czynszu. W postępowaniu tym skarżąca może podnosić zarzuty dotyczące skuteczności wypowiedzenia wysokości czynszu najmu. Powódka może więc uzyskać ochronę w innym toczącym się postępowaniu. Oznacza to brak przesłanki w postaci interesu prawnego, co musi skutkować oddaleniem powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. W takiej sytuacji bezprzedmiotowe jest badanie pozostałych kwestii związanych z istnieniem kwestionowanego stosunku prawnego, a w tym przypadku dotyczących skuteczności wypowiedzenia wysokości czynszu. Aprobując stanowisko wynikające z przytoczonych przez skarżącą w apelacji orzeczeń Sądu Najwyższego, nie podważa ono trafności powyższej oceny. Wskazane przez Sąd Najwyższy wytyczne elastycznego pojmowania interesu prawnego nie oznaczają dowolności interpretacyjnej w tym zakresie i upoważnienia do wykroczenia poza ramy tego pojęcia wyznaczone utrwalonym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa.

Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przede wszystkim dostrzec trzeba, iż kwestionowanie w drodze zarzutu apelacyjnego opartego na naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. prawidłowości oddalenia przez Sąd I instancji wniosku dowodowego cechuje niekonsekwencja i wewnętrzna sprzeczność. Przywołany przepis stanowi bowiem jakimi dyrektywami powinien kierować się Sąd dokonując ustaleń faktycznych będących wynikiem oceny dowodów. Tymczasem powódka w istocie nie podważa ustaleń Sądu Rejonowego, a stan faktyczny sprawy nie był kwestionowany przez żadną ze stron. Samo zaś oddalenie wniosku dowodowego nie może stać się podstawą zarzutu naruszenia wskazanego przepisu, gdyż dowód ten nie został w niniejszej sprawie w ogóle przeprowadzony, nie był więc przedmiotem „oceny dowodów” w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c., a tym samym nie stanowił podstawy dokonania ustaleń faktycznych.

Pomijając błędny konstrukcyjne, których nie ustrzegła się powódka formułując zarzut apelacyjny dotyczący oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza, nie może on być skutecznie podniesiony już choćby z tego względu, iż skarżąca reprezentowana w sprawie przez zawodowego pełnomocnika - nie zgłosiła w trybie art. 162 k.p.c. zastrzeżenia do protokołu wobec wydanego na rozprawie w dniu 24 lutego 2015 roku postanowienia Sądu, oddalającego wskazany wniosek dowodowy. W tym miejscu należy podnieść, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez Sąd I instancji przepisom postępowania, dotyczącego oddalenia wniosków dowodowych, jeżeli nie zwróciła uwagi Sądu na to uchybienie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 50/08; publ. OSNC 2009/7-8/103).

Niezależnie od powyższego podzielić trzeba w pełnej rozciągłości stanowisko Sądu I instancji, że w sprawie brak było podstaw i konieczności przeprowadzania dowodu z opinii biegłych na okoliczność stanu zdrowia psychicznego powódki i jej zdolności do rozpoznania znaczenia swego postępowanie, gdyż okoliczność wskazana w tezie dowodowej nie miała żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Bezpodstawnie powódka zarzuca również naruszenie art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie. Według ugruntowanej w orzecznictwie i akceptowanej w piśmiennictwie zasady, art. 5 k.c. może stanowić jedynie środek obrony a nie podstawą powództwa. Nie może wobec tego być samodzielną podstawą powództwa.

Z tych wszystkich powodów Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.